

1935. VI. 1. : XXIV. évf. 16 sz. : 20 lei

TARTALOM:

Comşa Grigorie Ƨ. — Ausztria az osztrákokél —
német filmipartól a nem árja producereket is el-
ották. — Amatőrök sikeres és sikertelen bemutat-
ása a könyvnapokon. — Nyilatkoznak az ötvenéves
zigánybászó életben maradt első löszereplői. — A
ház és a film harcában elhangzott a molnár
fáci ítélet. — Nem a rendőrség, hanem a német
vészek ö ködnek önmaguk fölött. — Ríporter a lény-
ész tencséje előtt — Tömegesen jelentkeznek volt
tek felvételre az abesszin hadseregbe. — A Szovjet-
film feláldozta a békért világkommunizációs törek-
eit. — Százszereket ajándékoztak el az aradi Gyári
almozottak Temetőzési Főosztáta

I. Schutz

posztóáru-
nagykeres-
kedés.



ARAD,

Bulcv. Regina Maria

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Lac. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jere-niás Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabuebó György, P. M. Viteazul
Dr. Luszt Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Pirée Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Siiartău Pál, str. Mețianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Peneseu C. 36
Dr. Tcsic Svetolic, str. Consistorului
Dr. Fényh Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wolfner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan 8

Ügyvédek:

- Dr. Bojioc Alexa, str. Cloșca 1.
Dr. Coșoiu Román, Piața Lutherai University Victoria
Dr. Gabos Jenő, str. V. Goldiș 1.
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Mețianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Lázár Ágoston, Str. Gh. Coșbuc 4.
Dr. Rác Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Sárbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistoru-
lui 2.
Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldiș 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldiș.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexan-
dri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékp.
Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria.
Aradi Általános Takptár. Bulev. Reg
Maria.
Bánáti Bankegyesület, Bul. Reg. Maria.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár rt
Bulev. Reg. Maria.

Fordító iroda:

Mitra I. Sándor, Bul. Reg. Ferdinand 5.
Csanádi-palota.

Hitelszövetkezetek:

„Mercur”, str. Brătianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

„Adria”, Bul. Reg. Maria 5.
„Agronomul”, str. Cloșca 15.
„Generala”, Bul. Reg. Maria 12.
„Victoria”, str. Alexandri 1.

Pénzváltó:

Papp Illés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
Rényi Tibor, Bul. Reg. Maria 8.
Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

„Therapia”, str. I. Vulcan 8.

Butorgyárak:

Jónás Aladár butorgyár Str. Consis-
torului 42.

Bélyegzőgyár:

Stampa, str. Brătianu

Cérmagyár:

Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Fűrészgyár:

Patria Aradi Fűrészgyár rt., Calea
Radnei 18—20.

Gépipar:

Automobil- és Gépkereskedelmi Rt.
(Ablonczy és Busztin), Calea Rad-
nei 37—39.



XXIV. ÉVF. 16. SZ.
1935 JUNIUS 1.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mureș

Dr. Comșa Grigorie †

(Arad.) A nesztelenül tovasuhanó címeres autóban nem látható többé a város uccáin a püspök érdekes, férfiasan szép feje. Comșa püspök örökre megtért a bodrogi kolostor sírboltjába, Goldiș püspök mellé. Már ott álmodik, ahol oly szívesen időzött, amíg élt: Bodrogon, a szerzetesek között.

Amíg élt... Oly rövid volt ez az élet. El sem érte az ötven évet, az emberi kor virágkorát. Ezen innen lehetett ki lelkét, a tudósnek megbékélt és bölcsességben megszüpült lelkét. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kár Comșa püspökért. Kár érte, mert fiatalon távozott az élők világából. Fiatalon, amikor még hívogatóan intett feléje az öregség mindent kiegyenlítő derűs filozófiája. És kár érte, mert egy produktív emberrel kevesebb lett ebben a fejetetejére állított világban. Mert produktív ember volt. Azt mondják, hogy százhusz könyvet írt a 46 éves püspök. Akí fiatalon egész könyvtárt írt össze, attól még sok irodalmi alkotást lehetett várni. És mindezt megakasztotta az orvul rátámadt halál. Művei teológiailag természetűek. Nem ismerjük őket. Akik ismerik, bizonyára nagyraértékelik az elmét, amelyből foganattak. Mi csupán a pásztorleveleit ismerjük. És ezekből fennkölt gondolkozásu, türelmet és keresztényi szeretetet hirdető egyházfőt ismertünk meg benne. És ezért is sajnáljuk, hogy oly korán elment. Sajnáljuk, mert szavával sok háborgást parancsolhatott volna vissza a maga medrébe.

A keddi végtisztességen az egész város és megye egygyólvadt az őszinte részvételben. Felekezetek, nemzetek, fajok, társadalmi osztályok együtt gyászolták Comșa püspököt, a fiatalon elhunyt egyházfőt. Emlékét, emberi értékét könyvtárra tehető irodalmi alkotás fogja hirdetni a halálon túl is.

Bécsi levél:

Ausztria az osztrákoké!

A német birodalom vezérkancellárja a barna hadsereg parlamentjében pontokba foglalva fejtette ki követeléseit. A pontok egyikében azt követelte, hogy

pontosan és nemzetközileg állapítsák meg a beavatkozás fogalmát. Ő maga is adott definíciót, még pedig beszédének abban a részében, amely Ausztria ellen irányult. Ezt mondja a Führer:

— Németországnak sem szándéka, sem akarata, hogy beavatkozzék az osztrák belviszonyokba, hogy Ausztriát esetleg annektálja vagy elcsatolja, de a német népnek Ausztriában is meg kell adni az önrendelkezési jogot.

Mindez pedig egyszerűsítve ezt jelenti: Hadd alakítsuk át Ausztriát a nemzeti-szocialistapárt VIII. körletévé (vezetőség München, Barna-ház) és akkor lemondunk arról, hogy az országot formailag is a Harmadik Birodalom egyik részévé nyilvánítsuk.

Nekünk osztrákoknak nincs szükségünk a beavatkozás fogalmának nemzeti-szocialista magyarázatára.

Nagyon is jól tudjuk, mit jelent nálunk a náci-tevékenység: *terrort, gyilkosságot, erőszakot, barbarizmust, otromba képmutatást, édeskés mosolyt és ravasz kísérleteket, hogy a nemzeti-szocialista befolyás Ausztriában is érvényesüljön.* Mindaz, amit utóbbi két évben Berlin és München ellenünk elkövetett, azt a felismerést ébresztette fel Ausztriában, hogy nagyon kell vigyáznunk arra, hogy mindenfajta befolyástól távollartsuk magunkat.

Nem volt könnyű dolog ehhez a felismeréshez eljutni. Nem csupán azért, mert

hónapok sora óta szenvedünk az erőszakos birodalmi német beavatkozási kísérletek miatt,

de azért is, mert a politikai cselekvés önállósága számunkra egészen új és szokatlan valami. Vonatkozik ez főként az 1918 előtti időkre, amikor az osztrák kormányok mindig úgy táncoltak, ahogy a közös minisztertanács füttyült. A legutolsó közös osztrák-magyar pénzügyminiszter, dr. Spitzmüller-Harmersbach azt is felpanaszolja könyvében, hogy

a magyar zsenri befolyása nemcsak a közös államügyekben növekedett, hanem magában Ausztriában is.

De vajjon csak magyar befolyásról lehet szó? Spitzmüller megemlíti azt is, hogy Magyarország hatalmi főekvéseit Németország támogatta és a német problémának nagy-porosz módon történő megoldása okozati összefüggésben volt a magyar hatalmi törekvések német részről való támogatásával. Ebbe az alakulásba tökéletesen beillett az a szerep, amelyet a bécsi német követ, von Tschirschky 1914 kritikusa júliusában játszott.

Megemlékezik Spitzmüller azokról a nehéz tárgyalásokról, amelyeket a háború folyamán az élelmiszerhiány miatt Sturgh akkori

osztrák miniszterelnök gróf Tisza Istvánnal folytatott. Ezt mondja többek között könyvében: „Emellett kélségtelen volt, hogy az a személyes befolyás, amelyet Sturgh gyakorolt Tiszdra, nagy szerepet játszott. Magyar részről természetesen határozottan és a régi Ausztriára nem éppen hizelgő módon cáfolják ezt az állítást. Áll ez főként Erényi Gusztávnak német nyelven most megjelent Tisza-monografiájára, amelyben többek között ez áll: „1867 (tehát az első osztrák-magyar kiegyezés óta) most először látszik a bécsi és budapesti kormányok fejei között bizonyos idői létrejötte, amelynél az átülő tetterő mindenestre Budapestről indul ki.” Sturgh a tárgyalások során (1917) ismételt hangsúlyozza, hogy szívesen engedné érvényesülni Tiszát, mert biztos benne, hogy befolyása jótékonyan hat a monarchia és Magyarország viszonyaira. A valóságban azonban Tisza erős, olykor szuggesztíven ható befolyást gyakorol osztrák partnerére. Megtudjuk a monografiából azt is, hogy osztrák parlamenti válságokat nem lehetett megoldani, mielőtt még nem szereztek a magyar kormány hozzájárulását. Megtudjuk, hogy

Tisza külpolitikai agilitása a maga egész terjedelmében kiterjedt a közös politika valamennyi kérdésére és hogy Budapestről olykor-olykor hatalmas nyomást gyakoroltak tisztrára osztrák iparvállalatok vezetőségére.

Érdekes a Tisza-monografia következő passzusa: „Gróf Burián külügyminiszteren kívül a monarchiát már csak báró Arz vezérkari főnök képviseli, aki lázasan működik a közös hadsereg fegyelmének fenntartásán — olyan hadsereg fegyelmének fenntartásán, amelynek már nincs közös Hinterlandja.

De hagyjuk a múltat. Ne bolygassuk. Az idézetekkel csak az volt a célunk, hogy bebizonyítsuk, miszerint

a beavatkozás és az önállóság fogalma már a régi Ausztriában is tuhaladott dolgok voltak.

A régi monarchia példából! leszűrt tapasztalatok és az utóbbi 15 év eseményei végső következtetése az legyen, hogy

az új Ausztria vigyázzon cselekvési szabadságára.

Hitler hiába igyekszik azt a látszatot keltetni, hogy Ausztriában nincs osztrák többség. Az osztrákok pártállásra való tekintet nélkül túlnyomó többségükben megegyeznek abban, hogy

senki be ne avatkozzék többé belső ügyeinkbe

és abban is, hogy osztrák földön az osztrákok kizárólag osztrák politikát fognak folytatni.

Dr. Lazar Augustin

ügyvédi irodáját Gh. Coșbuc n. 4.

alá helyezte át.

Telefon 201.

A német filmipartól

a nem árja producereket is elűltették

Bécsből írja az **Erdélyi Élet** tudósítója: A napokban váratlanul az osztrák fővárosba érkezett **dr. Rabinovics, a berlini Cino-Allianz-Filmtársaság főnöke**. Ezuttal nem kényszerű és nem üzleti utról van szó. E hirtelen megérkezése mögött az utébbi idők egyik legszenzációsabb eseménye nuzódik meg. Értesülésünk szerint

a legújabb németországi antiszemita-hullámnak a legutolsó filmproducerek is áldozatai lettek.

Mint pénzemberek sem dolgozhatnak többé a német filmiparban a nem árják. Azok közé, akik néhány nappal ezelőtt megkaptak az utilaput, tartoznak dr. Rabinovics és Presburger, a Cino-Allianz vezérei. Tehát nem működhetnek többé Neubabelsbergben a stúdiókban. Megrendszabályozásukat hivatalosan azzal indokolják, hogy beleártották magukat a művészi vezetésbe, holott csupán a kereskedelmi irányítás volt rájuk bízva. Tehát

nem volt szabad törődniük azzal, hogy mit csinálnak a pénzüikkel.

Dr. Rabinovics, aki tízenkét évig dolgozott az Ufánál és a Cino-Allianznál, most olaszokkal, angolokkal és bécsi producerekkel tárgyal, akik azért jöttek, hogy a maguk országa részére kössék le a kiváló szakembert.

— Hát igen, itt vagyok! — jelentette ki előttünk. — Ha nem is minden úgy van, ahogy híresztelik, mégis annyi tény, hogy

elhagyom Németországot és új működési kört keresek magamnak.

Könnyen meglehet, hogy Bécsben leszek producer. Talán Angliával kapcsolatban. A legutolsó rendszabályoknak bizonyára azok a differenciák az okai, amelyek köztem és társam, Presburger között keletkeztek. Annyira összevesztünk, hogy más üzleti vezetőket kellett beállítanunk és most ezek vezetik tovább a Cino-Allianz-ot. Három filmünkkel megakadtunk. A Willy Forst-film hét hete nem folytatjuk az egyik fő női szereplő betegsége miatt. Az Eggerth Márta-film három hete pihen és Kie-pura most Meranóban pihen és csak azután folytatja új filmjét. Természetesen, továbbra is érdekelve vagyunk cégünkben, hiszen milliók értékek vannak benne.

Megtudjuk tőle, hogy Zeisler Alfréd és Deyers Lien éppen most hagyták ott az Ufát és Schünzel Reinhold azzal a tervvel foglalkozik, hogy átköltözik Hollywoodba. Majd ezeket mondja:

— Laemleval már régen szerződésem van, amelynek értelmében Willy Forsttal és Reisch Walterrel a nyáron Hollywoodba kellene mennem. Lehetséges azonban, hogy a szerződést átírjuk Bécsre és akkor itt dolgozom az Universal számára. Talán közösen a Sascha-Tobis-szal.

Meg kell említenünk, hogy dr. Rabinovics fedezte föl a film számára Kiepurát, Eggerth Mártát, forgatta a Palenberg-filmet és adott rendezői hatalmat Willy Forstnak.

Hollywoodi levél:

Zukor Adolf, a Paramount magyar származású elnökgazgatója kiütötte a filmtáblán valamennyi ellenfelét. — Az új vezérigazgató: Lubits Ernő

A hollywoodi filmgyártás főszezonja szenzációt hozott, amely mint a derült égből a villám, úgy csapott le a filmvilágra. Nem újításról van szó a filmtechnika terén, nem új sztár tűnt föl a filmvilág egén, nem szenzációs film készül, ahol a sztárokat oroszlánok támadták meg és a statisztásokat krokodilusok falták föl. Nem. Egészen más természetű az új szenzáció. Nezzük csak, miről is van szó tulajdonképpen.

Köztudomású, hogy a Paramount azzal, hogy a világ minden táján 1500 mozit vásárolt meg néhány évvel ezelőtt, pénzügyi nehézségekbe jutott. Zukor Adolf, a kis magyar Ricse faluból származó hatalmas filmszászár hősie küzdelmet folytatott, hogy hatalmas, szinte fantasztikus arányu vállalkozását átsegítse a fenyegető nehézségeken egy jobb jövő felé. Ujlesztendő óta Amerika gazdasági életében némi javulás észlelhető. Ekkor olyan hírek keringtek a filmvilágban, hogy az a tőkecsoport, amelynek kezében van a Paramount részvényeinek többsége és az egészséges filmgyár finanszírozását végzi,

a Paramount vezetésében változásokat kíván végrehajtani.

Már arról is beszéltek, hogy Zukor távozik a vállalat éléről. Annyi bizonyos, hogy

kikezdtek Zukort, de a harc mégis az ő százs százalékos győzelmével végződött.

A részvénytöbbség tulajdonosai továbbra is bizalmukról biztosították Zukor Adolfot, aki mint a Paramount elnöke, korlátlan hatalommal intézi a vállalat ügyeit. És ekkor olyan intézkedést tett, amely fontos-ságra nézve szinte felbecsülhetetlen.

Kinevezte vezérigazgatóvá a művészeti vezetés teljhatalmu intézőjévé Lubits Ernőt, a világhírű rendezőt.

Ebben a kinevezésben rejlik a hollywoodi filmvilág szenzációjának mélységes titka. Lubits Ernőt nem kell bemutatni. a mozikközönségnek. Képes lapokban gyakran látni furfangosan hunyorítva, örökös szivarral a szájában. Minden mozilátogató ismeri és csodálja finom rendezői művészetét. Rengeteg némafilm sikere fűződik a nevéhez. Legutolsó alkotása a Vig özvegy.

Lubits Ernő az a filmszakmában, mint Reinhardt a színművészetben. Lubits eddig évente 2—3 filmet készített. Most azonban évi hatvan filmet előállító vállalat művészi vezetője. Ez a szenzáció egyik része. A másik része a szenzációnak, hogy

Amerikában eddig még nem állítottak művészi filmvállalat élére.

Londonban ebben a tekintetben Korda Sándorral megelőzte Amerikát. Érthető tehát, ha Lubits Ernőnek az egyik legnagyobb filmvállalat vezérigazgatójává történ: kinevezése hatással lesz a filmiparra ugy Hollywoodban, mint az egész világon.

Beszéltünk a művésszel, aki ezeket mondotta:

— Ne higgye, hogy az a szándékom, hogy a Paramount évi 60—70 filmjét majd magam fogom csinálni, rendezni. Arra sem gondolok, hogy egyéniségem és művészi beállítottságom bélyegét ráússem a Paramount egész termelésére. Elfogadtam a vezérigazgatói kinevezést a legnagyobb örömmel, mert dolgozni akarok és a legnagyobb kedvvel, mert korlátlan lehetőségek tárulnak fel előttem. Kikötöttem azonban, hogy úgy, mint eddig, évente csak 2—3 filmet rendezek személyesen. Új erővel akarom gazdagítani a Paramount művészeti vezérkarát. Új tehetségeket akarok felfedezni, bárholonnan jöjjenek is.

Véleményem szerint oly nagy a fogyasztás tehetségekben, hogy legjobb kötelességem új tehetségek felfedezése.

Nem vittem elveket és semmitmondó teóriákat új állásomba. Nem is adok programot. Mégis van egyetlen program-pontom. És pedig ez: mindenki tartsa meg az egyéniségét és igyekezzék ezt érvényre hozni. *REUSZ* az utolsó, aki szembehelyezkedik a velem ellentétes művészi felfogásu egyéniségnek. Igazi művészi alkotás csak az egyéniség szabad szárnyalásától várható.

Amikor átvette vezérigazgatói funkcióit, a következő jellemző kijelentést tette:

Nem is csodálkoznám, ha művészeti vezetővé történt kinevezésem bizonyos ellenállásokat és kritikákat váltana ki. Hiszen én vagyok az első ilyen állásban, aki nem a cipőszakmából jött.

Nagyon is megértették ennek a kijelentésnek gunyját. Éppen az a szenzáció, hogy Lubits személyében igazi filmszakember érvényesül.

Érdekes, hogy valamivel később távirat érkezett Európából, amely hírül adta, hogy

Lubitsot megfosztották német állampolgárságtól.

Ehelyett megkapta az egész világ elismerését.

REUSZ műjéggvár

3 havi üzemjavítási és modernizálási munkálatok befejezése után a **legjobb műjeget** hozza forgalomba. — **Házhozszállítás teherautokon.** Pontos kiszolgálás, hatóságilag engedélyezett hűtőtelep.

Bul. Reg. Ferdinan 23. Tel. 141.

Amatőrök

sikeres és sikertelen bemutatkozása a könyvnapokon. — Fejedelmek, diplomata-k, arisztokraták a belü hatalmában

(Arad.) Most a könyvnapok és könyvhetek idején nem érdektelen kissé körülnézni az írói berkekben, ahol a hivatásosak mellett bizony igen

sok az amatőr.

Ezek szerelemből működnek irodalmi téren, nem pedig hivatásszerűen. Az amatőr-írók legnagyobb része fejedelmi sarj, arisztokrata, diplomata és politikus.

Két évvel ezelőtt Mussolini lepte meg a világot „Száz nap” című Napoleon-drámájával, amelyet elsőnek a bécsi Burg-színház mutatott be. Persze nem egyedül írta a Duce a drámát. Sforzano ismert drámairó volt a társ-szerző. Most történelmi színhelyen filmesítik a drámát. Bizonyos, hogy az amatőröknek szükségük van a hivatásos író ügyes kezére. De ha a műnek nincs magva, akkor a rutinos hivatásos író sem csinálhat belőle használhatót.

Nemrég drámát írt Miklós görög herceg, az angol király második fiának az apósa. A dráma címe ez: „**Valami izzik a föld alatt**”. Miklós görög herceg megbízta Londonban lakó kiváló magyar drámairót, Lengyel Menyhértet, a „Tajfun” és „Antonia” világhírű szerzőjét, hogy nézze át a darabot. Lengyel Menyhért már meg is kapta a kenti herceg apósától a beleegyezést, hogy a szindarabot átadhassa a nyilvánosságnak.

A királynők között gyakoriak a költőnők. Híresek —
Carmen Sylva költeményel.

E költői álnév alatt néhai Erzsébet román királyné húzódik meg. A mostani román anyakirálynő is működik irodalmi téren, még pedig igen szép és megérdemelt sikerrel. Csak nemrég jelent meg egy könyve, amelyben gyermekéveit írja le közvetlen szókimondással. Mária orosz nagyhercegnő a maga életét és szenvedéseit írta meg egy könyvben. Egy másik könyvben a számkivetettségét írja meg.

Gyakori a műkedvelő-író a diplomata-k között. Egyesek korunk legkiválóbb költői. Így Paul Claudel francia diplomata, aki először Tokióban, később Washingtonban képviselte hazáját.

Olaszországban gróf Carlo Sforza, a jelentős diplomata „**Olaszország lelke**” című művével és más írásaival hírnevet szerzett. A volt német gazdasági miniszter, Alfred Hugenberg fiatal korában lírikus volt és Julius Ottó Bierbaum köréhez tartozott.

Néha híres államférfiak asszonyai is tollhoz nyulnak. Így Bethlen Margit grófné, Bethlen István gróf volt magyar miniszterelnök felesége elismert drámaíró és elbeszélő. Jelentős író nő Mechtild Lichnowsky, a volt londoni német nagykövetség felesége. Lichnowsky herceg a háború után Svájcba költözött, ahol meg is halt.

Elena Vacarescu, Románia népszövetségi delegátusa szívesen olvasott versek és értekezések szerzője, akinek több színműve került színre Párisban szép sikerrel. Ismert író nő a román Márta Bibescu hercegnő, akit Franciaországban sokat olvasnak. Legutolsó könyve „Catherine, Paris” nagy sikert aratott.

A magyar arisztokrácia tagjai közül gróf Teleky Sándorné vivott ki elismerést írói nevének, „Szikra”-nak. A férfiak közül a mi szűkebb pátriánkban, Erdélynek, van két elismert írója. Gróf Bánffy Miklós az egyik, aki Kisbán Miklós néven nagyszerű szindarabok és regények szerzője. Bárány Kemény János, a vécsi várur, szintén szép sikerrel forgatja a szépírói tollat. A régekről: gróf Zrínyi Miklósról, báró Eötvös Józsefről, báró Kemény Zsigmondról nem akarunk beszélni, ők már bevonultak az irodalomtörténetbe.

Bécsi levél:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nyilatkoznak az ötvenéves „Cigánybáró” életben maradt első főszereplői

Ötven esztendeje az idén, hogy a Cigánybárót, Strausz János immár klasszikus operettjét a Theater an der Wien bemutatta. Az ősbemutató három főszereplője még életben van. Ezeket szólaltattuk meg a jubileum alkalmából.

STREITMANN KÁROLY, a valamikor délceg Barinkay elmondja, hogy Ausztriát kivéve, majdnem az egész világon énekelte Barinkayt német és angol nyelven. Kétezerrel többször lépett fel ebben a szerepben.

— Amerikában óriási sikere volt a Cigánybárónak — mondotta az egykori Barinkay. — Először a newyorki német színházban játszottam. A következő szezonban már átpártoltam az angol színpadhoz. Az angol verzióban is szöveg szerint ragaszkodtak a Januer-féle rendezéshez. Nekem kellett vigyáznom, hogy az angol előadás el ne üssön az eredetivel. Az amerikai színészek a legnagyobb lelkesedéssel álltak melém. Szívesen emlékszem vissza erre az időre, mert Amerika igazán nagystilű a lelkesedésében. Vanderbilt Cornél elhalmozott drága ajándékokkal és briliánsokkal Newyork mellett egy villát is felajánlott és ezenkívül két gyönyörű kaliforniai lovat. Sajno, amerikai operettkarriéremnek tragikus eset vetett véget. Három év múlva vissza kellett térnem Bécsbe, meri haldoklott az édesanyám. Legutolsó partner-

nőim a Cigánybáróban egy Volksoper-előadáson Jeritza Mária és Schwartz Vera voltak.

COLLIN asszony énekelte az első bemutatón Saffit. Azóta sok százszor játszotta ezt a szerepet az osztrák és német színpadokon és közel két évig vendégszerepelt Oroszországban a Jauner-féle együttesel. Ezeket mondja a Cigánybáró oroszországi sikeréről.

— Rajtam kívül senki más nem vett részt a premier szereplői közül az oroszországi turnén, amelynek főbb állomásai Pétervár, Moszkva és Kiew voltak. Az orosz közönség rajongott a Cigánybáróért. Érdekes, hogy a turné alatt sohasem nyílt alkalmam orosz kollégákkal megismerkedni. A színházakat, amelyekben játszottunk, Januer igazgató bérelte és így ott orosz művészeknek nem volt helyük. Két ízben meghívtak előadás tartására a zarskojeseloi cári udvarhoz. Minthogy a cárné német származású volt, csak a Böregért és a Koldusdiákat akarta hallani. Nyilván nem érdekelte a „cigánymuzsika”. A turné Barinkayt Werner Fritz énekelte.

Az előadás Ciprája: HARTMANN-LOEWY asszony így emlékszik vissza:

— Sokszor gondolkodom azokra az időkre, amikor a Theater an der Wien igazgatói Schönerer és Jauner voltak. Mint minden nagy premier előtt, a Cigánybáró próbák is telve voltak izgalommal és feszültséggel. Strausz János, aki a zenekart vezényelte, sohasem jött föl a színpadra. Ha valami kívánsága volt, vagy a zenekarból, vagy pedig a földszintről kiáltott föl hozzánk a színpadra. Strausz volt különben a legszerényebb és legfelénkebb ember. Érdekes, hogy ez a nagy komponista mint gyakorlati zenész és dirigens nem volt mindig biztos a dolgában. Sokszor bizony szépen összeemelt minden. Amikor megkaptam a Cipra partitúráját, őszintén szólva, nem voltam nagyon boldog, mert fiatal lévén, inkább szerettem volna Arzena koloratur-pártiját énekelni és nem a csunya öreg cigányasszonyt. Zenei szempontból ez az alt-párti csodálatos. És aztán különös elégtételeim is lettek. Az előadás után végighallgattam két néző beszélgetését. Így szólt az egyik: „Te, azt hiszem, az öregasszony fiatal, mert tele van a szája foggal”. A bemutató-előadáson Jauner által naturalisztikusan megrendezett cigánykórus óriási sikert aratott. A cigányok pórázon tartott kutyákkal egész a rivaldáig jöttek előre. Ez volt az első eset, hogy oly elevenen játszó kórust láttak és ez gyújtóan hatott. Zsupánt, akit Girardi alakított, az eredetiben nem magyaros akcentussal beszélgették, de Löwy Sigfried tanácsára Girardi magyaros hanghordozással vette és óriási sikert aratott.

És ötven év után a Cigánybáró még mindig üdén hat, akárcsak az első bemutató-előadáson.

Bevásárlás előtt
tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközölköttek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben. **ARAD, Színházépület.**

A színház és a film harcában elhangzott a molnár ferenci ítélet

Molnár Ferenc, a világhírű magyar író egy újságíró kérésére nyilatkozott a színházról és jövőjéről. A Molnár Ferencet jellemző szellemes nyilatkozatot itt adjuk:

— Mi van a színházzal? És mi fog történni a színházzal? Szinte elviselhetetlen a színház válságát hirdető jajveszékélés, a nagy siránkozás, amelyre mindazok fakadnak, akik színházat játszanak, színdarabot írnak, drámát előadnak és végül azok is, akiknek lenniök kell, hogy színház létezzék: a nézők és hallgatók. De

nincs is színházi válság, hanem csak általános válság.

A színház baját elválasztani az egyéb bajoktól — ez abban rejlik, hogy a színházi emberek nagy lármát csapnak, holott

más foglalkozások és iparosok hallgatva mennek tönkre.

Mert a színész sokkal jobban tud jajgatni, mint például a festőművész. Erről átlag egyszer évben lehet hallani, hogy éheznek; amarról azonban mindennap...

—A színház helyzetét tehát egy általános siránkozás jellemzi. *ném megy.* De jellemzi a szembeállítás is: *itt színház — ott hangosfilm.* Minthogy bűnbakra szükség van, a hangosfilmet tették meg az irigyelt és gyűlöletesnek tartott bűnbakká. „*Mi az oka?*” — mondják: „*A film!*” En azonban egyáltalán nem hiszem, hogy a hangosfilm tartósan ártalmára lehetne a színháznak. Ellenkezőleg.

En éppen a színház jövőjét, hallatlan és ragyogó jövőjét a film további fejlődésében látom.

Hogy ilyen „eretnekséget” meg lehessen érteni, hadd beszéljek arról, hogy a hangosfilm nem befejezett valami, hanem olyan dolog, amely még utban van és még messzire a céltól. Mert szuggeszció az, ami a film emberei el akarnak: velünk kitétni, hogy t. i. a hangosfilm már felülmulthatatlan, a technikája befejezett. Be akarják ezt nekünk beszélni, mert horribilis összegeket invesztálnak a filmbe és attól félnek, hogy a hangosfilmmel is megeshetik, ami megeshetett egy szép napon a néma filmmel: tegnap még minden vágyakozás megvalósulása, ma pedig a hangnak a képben való illesztése következtében fuccs.

Vajjon a ma hangosfilmjének urai és szolgálói valóban feltartóztathatják a holnap hangosfilmjét?

Bátor vagyok azt hinni, hogy nem tudják. Egy szép napon itt lesz a „holnap hangosfilmje”, a képszerűen igazán tökéletes, a film, a hang minden ravaszságával; de még ennél is több: a színek filmje; igen: a plasztikus, színes, zengő film. Ehhez járul, hogy a rádió ezt az új, tökéletes, eleven filmet havi díjért az embereknek házhoz szállítja.

A film jövője a televízió.

Egyáltalán nem szándékozom megjövendőlni, mikor lehet ez. Talán

holnap. Talán pár év múlva. Talán két hét múlva. Ez pénzkérdés. Ha hadiszerről lenne szó, amire hamarabb állnak óriási összegek rendelkezésre, mint olyan dolgokról, amelyek nem szolgálnak hadicélokát, akkor már elérkezett volna a film a kifejlődéséhez... Ha a rák katonabetegség lenne, már régen felderítették volna a gyógyszerét...

— Akkor majd így lesz: a nagy színházak nézőterét hatalmas építik ki milliók számára. Szibériában és Délafrikában, Sziámban és Kanadában az emberek válogathatnak benne, hogy este a milánói Scala operaelőadását, vagy a Comédie Francaise szindarabját, avagy a bécsi Burg-színház előadását nézzék ék hallgassák És milyen szives-örömet fogják ezt tenni! Burg-színházelőadás, plasztikus, színes és hangos... És otthon! A színház színvonalát emelni fogja a lehetőség, hogy valahol a nagyvilágban néhány ezer vagy tizezer néző és hallgató van ma... Micsoda választék! A nagy leadók zenei programja kéznél lesz, Londonból jazzt vagy Bécsből Beethovent, esetleg máshonnan egyebet lehet hallani... Ezért a ma filmje átmenet. És a mai színházi válság (részecskéje az általánosnak!) — átmenet.

— Szemrehányások és ellenvetések záporoznak le reám. Hadd vegyem el már most néhányat az értékét. Először tehát vegyük az ellenvetést, hogy a filmnek megvannak a maga törvényei. Hát igen, ez megvan, amennyiben történelmet írni segít, amennyiben a hatalmas természeti jelenségeket lefényképezi, a tudományos előrehaladást lerögzíti és a tudósítás kereteit szűkíti. De a filmjáték? Hogy szerelmespárt vezetés alatt látunk és a szerelmes szavak mögött halljuk a víz zugását — hogy egy kép beszél? Egy okos francia, aki először látott ilyesmit, ezekkel a szavakkal távozott: „Quelle brutalité!” De hia majd a film zengő, plasztikus és színes lesz, akkor majd a legmagasabb színházi ragyogás hirdetője lesz. A szemrehányás, hogy akkor az igazi színpadok üresen fognak állni, egyáltalán nem helytálló. Hiszen

a rádió dacára is, zsúfolt terem élvez egy Toscanini-hangversenyt.

Ez a titok fenn fog maradni: odamenni, ha lehet, hogy a szeretett művésznek legalább a hátát látni lehessen.

— Aztán kifogás az, hogy például a színpadi zivatar szánalmasan kisebb, mint a valódi? Hogy a film idegen városokat állíthat egymás mellé és hatalmas távolságokat állíthat össze? De hát hol történik ez — hiszen már most is sok a pappendekli a filmben. Aztán a színpadi vihar ne is legyen ugyanaz a vihar, amelyet csak a kulturfilm mutat be. Igen: a színház birodalmában egy és más tönkre fog menni. A rossz. A kvalitás nélküli vidék. De ha Fokvárostól Kináig Burg-színházat lehet majd látni, ám pusztuljon el az alja, a szemetje!

Milliókat fizet ki a
BANCA ILIESCU S. A. aradi fiókja
a június 15-iki döntő buzás után.
Ujítsa meg sorsjegyét!!!

HÍRDESSEN
AZ „ERDÉLYI ÉLET“-ben!

Berlini levél:

Nem a rendőrség, hanem a német művészek örködnek önmaguk fölött. Hans Friedrich Blunk, a németországi írókamara elnöke nyilatkozik az Erdélyi Életnek

Az új német birodalom hatalmas dómja egyre jobban kiépül. A német nép legkisebb sejtjében is szorgalmas, ünneptől mámoros tevékenység folyik. Mindenfelől, minden osztályba tartozó emberek köveket hordoznak az alkotás örömeinek boldog sugárzásával az arcukon. Örökre elszakadtak a láncok, amelyek az utóbbi években egyre félcímesebben neheztedtek munkanélküli testvéreink szenvedő útjára.

A világ csodálkozva és rémülten néz az egyre magasabbra törő építőállványokra. Látja, hogyan nőnek az oszlopok, hogyan emelkednek a falak a magasba, amelyeknek az a hivatása, hogy valami újat hordozzanak. Hitetlenül és tele koldusszegény bizalmatlansággal áll a világ a nagy, széles kapuk előtt, amelyek mögött a német nép a boldogság és a béke termeit építi és amelyek mindenkit befogadnak, aki becsületes szívvel az új szellemet keresi bennük.

Nemrégiben elkészült az épület egyik szárnya. Goebbels dr. megteremtette a birodalom kulturkamaráját, amely ragyogó megnyitógyűlésen mutatkozott be a népnek és a világnak. A német folyamatnak ezt a szakaszát is sok bizalmatlansággal fogadták külföldön, de ehhez már hozzá kell szoknunk. Ha majd állni fog az épület, a népek elismerik a nemes vonalakat, hogy milyen magasba szárnyalt a német nép és bizonyosan tudjuk, hogy szomszédaink erre habozás nélkül békés, baráti kezűket nyújtják nekünk.

Alkalmam volt az országos írókamara elnökével, Hans Friedrich Blunckkal, ezekről a szándékos vagy véletlen tévedésekről beszélgetni. A kérdések és feleletek vázlatos keresztmetszetet mutatnak a nemzeti szocializmus rendi felépítéséről.

— *Mit jelent az, hogy a birodalmi kulturkamara ellenőrizni óhajtja a benne egyesült művészetet?*

— Németország rendi felépítése azt követeli, hogy minden polgár e mű rendelkezésére bocsássa magát. Nem óhajtjuk a középkori céhek poros kamráit megnyitni, ahogy sokan külföldön gondolják, hogy ezek a maguk kispolgári levegőjét rákényszerítsék a szárnyaló szellemre. Nem, ma tágas és magas termek kapui nyílnak meg, amelyekben a művészet önmagát szenteli fel. De mindenesetre meg akarjuk teremteni a művészet új felelősségérzetét. Nem óhajtjuk a könyvről és a könyvkiadásról való ítéletet átengedni a rendőrségnek, amint ez a nyugati államokban szokásos. Valamennyi művész közössége örködik önmaga felett.

— *Milyen a kamara szervezete?*

— Minden művész, zenész, festő, vagy író köteles felvételni magát a kamara lajstromába, tekintet nélkül arra, hogy a polgári életben hogyan szerepel a foglalkozások és vallások rubrikáiban. Politikai

kényszert természetesen nem gyakorolnak. A művészek ellenkezőleg a kamarák önfegyelme révén olyan szabadon mozognak, amennyire csak lehetséges. Saját belső törvénykezéssel, amelyet a művészek kamaráikon belül gyakorolnak, a jövőben ritkán lesz alkalom idegen szervezetek beavatkozásaira. Az államnak joga van azt követelni, hogy a művészet megfeleljen annak a szellemnek, amelyben a német népet a jövő felé óhajtja vezetni. De nem a rendőrség, hanem a művészek maguk öröködnék ezen, a rendi államban.

— *Hogyan viselkedik a külföld ezzel a németországi ujítással szemben?*

— Egy tekintélyes angol lap a napokban azt az állítást kockáztatta meg, hogy a kulturkamara afféle nemzeti szocialista diktaturát fog gyakorolni a művészet felett. Aki Goebbel's miniszter beszédét olvasta, örömmel hallhatta az ellenkezőjének kifejezett biztosítását. Senkinek se kell „dramatizált pártprogram”. Ellenben annál inkább óhajtják a mult és jelen minden jó művészetét elterjeszteni az igazi nép körében. Benne, nem pedig a szabadon lebegő intelligencia rétegében kell a művésznak visszhangot keresni alkotására és a földben gyökeredző és vidékéből erőt merítő német ember módjára ezen a széles síkon kell létalapot találnia. A kamarák összehívásai azt bizonyítják, milyen nagyvonalúan jártak el, tekintet nélkül a pártokhoz való tartozásra.

— *Igaz-e, hogy külföldi szerzők, ha Németországban meg akarnak jelenni, kötelesek belépni a kulturkamara valamelyik szervezetébe?*

— Ez az állítás valóban felmerült újabb angol és amerikai lapokban. Természetesen nem felel meg a valóságnak és nyilvánvalóan emigráns körökből származik. Németország jó kapcsolatot keres szomszédaival, de tanult is az elmúlt kormányok keserű tapasztalataiból és e barátságot nem fogja túlmódon keresni. Mi éppen ellenkezőleg a jó és velünk rokon irodalomnak Németországban való terjesztésével fokozni akarjuk a szomszéd népekkel való megértést.

— A birodalmi írókamarára nézve még csak azt óhajtom megjegyezni, hogy az egész német irodalmat, a német könyvet és könyvkiadást képviseli. Írók szabad egyesülései helyett, amelybe hol beletartozott, hol nem, én amelyek egymást támadták és legfeljebb arra nézve értettek egyet, ha a rendőrség elnyomta a pornográf, vagy nihilista irodalmat, most fellépett az az alapelv, hogy be kell illeszkedni a rendi népbe. Szabad önkormányzat fog lépni a jövőben a politika, vagy rendőri gyámkodás helyébe.

II. J. S.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!



Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

Egy adós,

aki magához csalta és fogságban tartotta hitelezőit

(Arad.) A mostani gazdasági válság idején az egész világon megegyeznek a vélemények abban a tekintetben, hogy

kinek van több gondja: a hitelezőnek vagy az adósnak?

A napokban egy csikágói kiskereskedő első díjat nyert egy pályázaton azzal a néhány soros pályamunkájával, amelyben azt igyekezett bizonyítani, hogy a kérdés „Miként juthatok pénzemhez?” sokkal több álmatlan éjszakát okoz, mint az a kérdés: „Miként fizetem ki adósságaimat?” A kínai közmondás szerint a hitelező sir és az adós nevet. Ezt a közmondást drasztikusan igazolta Chenfon honkongi portugál gyáros és gyapjúkereskedő.

Chenfon ismert személyiség volt Honkongban. Évek óta ő vásárolta össze a tibetiek gyapjúkészletét, amelyből gyáraiban gyerekek készítettek a filcet és a szövetet. Gyártmányait, amelyek tiszta yakgyapjuból készültek, Amerikába, Oroszországba, Japánba szállította. Egész hajórakományokat szállított Amerikába. Szövet nem volt oly meleg és tartós, mint Chenfon gyártmányai. Miután fizete nagyszerűen ment, a gazdag kínaiak szívesen adtak kölcsönöket a hatalmas gyárosnak. Neves és előkelő kínaiak léptek vele összeköttetésbe.

Ráerőszakolták a pénzt, amelyet nála biztosabb helyen hittek, mint a bankban.

Amikor Kínában is érezhetővé vált a gazdasági válság és Chenfon egész hajórakományok után nem kapta meg az ellenértéket,

számos hitelezőjének nemcsak a tőkét nem tudta visszaadni, de még a kamatokat sem tudta fizetni.

A tekintélyes gyáros és kereskedő azonban igyekezett fenntartani a látszatot. Házában továbbra is hahatalmas ünnepeket rendezett és minden türelmetlen hitelezőjét vendégül látta. Kárpótolta őket fejedelmi lakomával, az élvezetek orgiájával. Chenfon, az adós, maga volt a megtestesült szeretetreméltóság. Megértően mosolygott, megindító szavakkal vigasztalta türelmetlen hitelezőit és milliokról mesélt, amelyek a világ minden tájáról ömleni fognak hozzá.

A milliók azonban nem nagyon akaróztak jönni.

Ehelyett más meglepetés érte a hitelezőket. Két hétig egész Honkong erről beszélt. Chenfon és tizenegy hitelezője

nyomatlanul eltűnt.

Chenfon meghívta magához hitelezőit, ahogy minden héten megszokta tenni. Házának ablakaiból egész reggelig világosság áradt. Egy kínai ember, aki a közelben tartózkodott, igazolta ezt. De amikor a család reggel kereste gazdáját, az egész ház üres és kihalt volt. Először arra gondoltak, hogy Chenfon és vendégei egy rablóbandának estek áldozatul. A ház gyártelek közepén állt, régóta nem használt paj-

ták és raktárepületek között. Az volt a feltevés, hogy a banditák itt huzódtak meg és észrevétlenül csaptak rá Chenfoura és vendégeire. Egész rendőrsereg razziázott, de nem sikerült az eltűntek nyomára akadni. Arra sem volt támpont, hogy a rablók elhurcolták volna áldozataikat, hogy a hozzátartozóktól váltságdíjat zsaroljanak ki.

A rendőrségen a legnagyobb tanácstalanság uralkodott.

Eltelt egy hét. Senki sem kapott életjelt az eltűntekről. A hozzátartozók angol és amerikai detektíveket szegődttettek. Ez sok pénzbe került, de nem vezetett eredményre. Néhány sötét alak kihasználva a kedvező helyzetet és

zsaroló leveleket küldtek az eltűntek hozzátartozóinak.

Kaptak is pénzt, de nem váltották be ígéretüket, hogy megadják az eltűntek tartózkodási helyét.

Eleinte az volt a gyanú, hogy maga Chenfon követett el bűntényt hitelezői ellen. Ennek azonban ellentmondott az a tény, hogy maga Chenfon is eltűnt.

Tizennégy nap múlva, hogy Chenfon és hitelezői eltűntek, távirat érkezett Makao portugál gyarmatról, hogy Chenfont abban a pillanatban tartóztatták le, amikor be akart lépni egy játékterembe. Nyomban kihallgatták. Végül is

bevallotta, hogy tizenegy hitelezőjét fogva tartja egyik raktár-házának pincéjében.

A házat és pincét pontosan megjelölte a távirat. Rendőrök mentek a megjelölt helyre, hogy kiszabadítsák a szerencsétleneket.

Lesoványodott, kimerült embereket hoztak fel a pincéből. Nem éheztek, mert Chenfon hoven ellátta őket konzervekkel és rizzsel. De mégis érthetően rossz két hetük volt. Elmondták, hogy Chenfon azzal az ürüggyel csalta le őket a pincébe, hogy ott hódolhassanak az ópiumszívás gyönyöreinek. Miután néhány óra hosszat már a pincében voltak, Chenfon elárulta igazi szándékát. Amikor elbucszott tőlük, kárörvendezve jelentette ki, hogy így akart bosszút állni kinzójain.

A távoli Keleten is szokatlan eset természetesen óriási feltűnést keltett. Most kíváncsian várják, hogyan fognak itélkezni a portugál gyáros fölött, aki így akart megszabadulni hitelezőitől.

NE SIRJON,

ha nem fogy az áruja. Kérjen propaganda tanácsot az
»AGGE« reklámvállalat

erdélyi központjától: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19. Telefon 525. Hirdessen általunk a városi és vidéki autobuszokon, mozikban, uccai hirdető és villanyoszlopokon strandon, a vasútállomáson vagy olyan modern szabadtéri reklámlehetőségek formájában, amelyek városi vagy állam bérlemény tárgyát képezik. Teljes felelősséggel vállalunk különleges reklámpropagandát az ország bármely részében.

**Gyors, megbízható és olcsó
az AGGE-propaganda!**

Kár minden baniért, amit rossz, ötletlen propagandára áldoz!
A jó reklám biztos sikert jelent!

Az orvos mondja:

— az altatószer orvosság, de veszedelmes méreg is lehet (Beküldött kézirat)

(Timișoara.) Sokszor halljuk mostanában: Báresak el lehetne ugy aludni, hogy sokáig fel ne ébredjünk és csak évek múlva eszméljünk fel.

Amennyire az alvásról van szó, az orvosi tudomány, sajnos, még nincs abban a helyzetben, hogy az ilyen kívánságot teljesítse. Alapjában véve, az emberiség túlnyomóan nagy része nem is gondolja komolyan a fenti kívánság megvalósíthatóságát. Az emberek többsége végtelenül kimerült és megelégednék azzal, ha biztosan élvezhetné a test és lélek szükséges pihenését, ha ezt az időt átaludhatná. Persze az sem állja meg helyét, hogy a jól alvó emberek mentesek a gondoktól, míg a rosszul alvók nem mindig vannak nyakig a gondokban. Ellenkezőleg: sokszor maga az orvos állapítja meg, hogy a nincstelen társadalmi osztályok aránylag kevésbé szenvednek álmatlanságban, mint azok a szerencsésebbek, akiknek szociális helyzete olyan életet biztosít, amely nem terheli meg az idegrendszert. Butaság lenne a másik végtelenbe esni: a gondot beváltó altatószernek, az unalmat és gondtalanságot az álmatlanság okának tekinteni.

Miként az ébrenlét, éppen úgy az alvás sem passzív természeti jelenség, hanem nagyon is aktív életfolyamat, mindenekelőtt nem abban az értelemben passzív, mint ahogy elavult nézetek az önkívülettel, narokózissal, kollapsissal egyenlőnek tartották. Az orvosi tudomány megállapította, hogy

az alvás alatt idegrendszerünknek egy bizonyos része dominál. Autonóm idegrendszernek nevezik, amellyel szemben áll a szimpatikus idegrendszer. Mihelyt elaludtunk, az öntudat helyén, az agykéregben kikapcsolódik a világosság, hangok, szagok és a külvilág egyéb gyönyörűségei iránti izgékonyosság vagy egészen, vagy csak részben. Ezt a folyamatot tudományosan „agyálm“-nak nevezik. Egyidejűleg a belső szervekben is bekövetkezik az egyéb testrészek funkcióinak befolyásolása úgy, hogy ezek is bekapcsolódnak az alvás állapotába. Így: az izomzat feszültsége, az egynevezett tónus enged, a szív működés meglassodik, a test hőmérséklete esni kezd, a pupillák kitérülnek és változás áll be az izzadság kiválásában. Végül megváltozik a test folyadékaiknak összetétele, így például a véré és a gerincvelő-fluidumé. Ez utóbbi említett jelenségek summáját a tudomány ellentétben az „agyálm“-mal, „testi alvás“-nak nevezi.

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.



**Összes szépséghibák szakszerű ki-
kezelése. - Tartóanyagok kiképzése.**



Sokáig tartotta magát az a felfogás, hogy az alvás alapja az elfáradás, az idegrendszer kimerülése és ez idézi elő az elalvási hajlandóságot. És hogy aztán tényleg elaludjunk, csak le kell tompítani a külső ingereket, hogy a tudatot tehermentesítsük. Így például elsötétítjük a szobát, egyenletes hőmérsékletről gondoskodunk, levetjük kényelmetlen ruhánkat és távollartjuk magunktól a hangbenyomásokat. Miután kutyáknál, amelyeket mesterségesen megfosztottak az alvástól, bizonyos agyrészekben mikroszkópikus elváltozásokat találtak és más kutyák nagyfokú álmoságba estek, mihelyt ilyen mikroszkópiusan elváltozott kutyaagyvelővel kezelték őket, úgy látszott, hogy ez az állatokkal végzett kísérlet az alvás fennvázolt felfogását igazolja. De ezzel még mindig nem nyert maradéktalanul megoldást az álom problémája. Mert a laikus is ezzel szemben beigazolhatja, hogy

az ember akkor sem tud aludni, ha nagyon is ki van merülve, míg tulajdonképpen az alvásnak annál mélyebbnek kellene lenni, minél több gyülekezik össze a szupponált elfáradási anyagokból, vagyis azért alszunk, mert a szervezetünk bizonyos mérgekkel van telítve.

De mi ezt állítjuk: mi nem azért alszunk, mert a szervezetünk bizonyos anyagok révén meg van mérgezve, hanem azért alszunk, hogy ne legyünk megmérgezve. E felfogás szerint

az alvás folyamata nem egéb, mint reflex-hatás.

Economó, a híres bécsi idegyógyász szerint, miután alaposan tanulmányozta az álomkört és fejjrippát, az agyban bizonyos régió létezését kell feltételezni, amelynek specidális mechanizmusa arra készít bennünket, hogy testünket és szellemünket többé-kevésbé szabályszerű időközökben környezetünk intenzív ingereitől megvédjük. Ezt az agylátat nevezik az álomirányítás központjának.

Az álmatlanság egyik formája az úgynevezett „öreg-álom”, amely főként idős embereknel tapasztalható. Jellemzője a normális elalvás, de korai felébredés. Ez nem betegség, tehát nem is kell tartani ártalmas következményektől. De legyünk tisztában azzal, hogy egyáltalán nincs meghatározva, milyen nagy legyen a normális alvási szükséglet. E kérdés körül a szakirodalom sok furcsaságot tud felmutatni. Egy angol lap megemlékezett egy péksegédről, akinek havonta mindössze 7–10 órai alvásra van szüksége. Egy svéd lapban olvastunk egy 25 éves könyvtárosról, aki hetenként mindössze hat órát aludt, anélkül, hogy a nappali és éjszakai szakadatlan munka elfárasztotta volna.

Ismeretes a budapesti Kern Pál esete, aki harctéri sebesülés következtében állítólag 17 éve nem aludt, anélkül, hogy ez akár testi, akár szellemi vonatkozásban meglátszott volna rajta. Sok híres ember felindően kevés alvással beírt. Azt is mondják, hogy a zsenialitást összeköttetésbe lehet hozni a kevés alvási szükséglettel. Ezzel szemben számtalan jelentős intellektuel azt állítja, hogy hosszú alvás szükséges működésük sikeres végzéséhez.

Az orvosnak esetenként kell megállapítania, hogy mennyi alvásra van szüksége páciensének, amennyiben ez maga nem tudná, mennyi ideig kell pihennie, hogy munkaképes legyen. Éppen ezért

nem lehet elégszer óvni az embereket, hogy orvosi megkérdezés nélkül ne használjanak altatószereket.

Kizárólag az orvos tudja megállapítani, melyik mechanizmust lehet felelőssé tenni az álmatlanságért. Az altatószer ultima ratio. Kedvező eredményt lehet elérni lábfürdővel, számolással az elalvás előtt, aztán a szemgolyó forgatásával. Hasonló hatással van, ha korábban vacsorálunk, ha meghatározott diétát betartunk, tartózkodunk izgató olvasmánytól, vizes pakkolást veszünk, lefekvés előtt nem hallgatunk zenét, a hálószobában egyenletes hőmérsékletet tartunk, láb- és kargyakorlatokat végzünk. Érdekes, hogy a pszichológusok állítása szerint a kék és zöld színeknek tompító a hatása, a sárgának és vörösnek izgató.

A végső menedék az abnormis alvás ellen az orvosság. Az altatószer megválasztása attól függ, hogy elő kell-e segíteni az elalvást, vagy el kell-e mélyíteni vagy hosszabbítani az alvást, vagy hogy az altatószereknek átmeneti vagy tartós alkalmazásával kell-e számolni? Nagyon kell tehát vigyázni az altatószerekkel és csak a legvégső esetben kell hozzájuk menekülni, de akkor is orvosi tanácsra.

Riporter

a fényképész lencséje előtt

(Arad.) Egyik aradi divatos fényképész műterme. A nagy tükör előtt a fényképész asszisztensnője smink-dolgokat rakosgat. Nagy doboz puder fekszik ott, aztán sötétpiros azak-stift, szemöldök-stift, szempilla-tuss.

— Ha egy nő felvételere jön hozzám — kezdi a fényképész — abban a pillanatban, amikor a tükör elé lép, már tudom, mileyn felvételt akar és azt is tudom, milyen felvételt fogok róla készíteni. Érti ezt?

Udvariasan rábólintottam, de őszintén szólva: nem értettem.

— Én minden nő álmoképét fotografálok — folytatta a fényképész.

Persze, ezt sem értem. Ekkor leereszkedik hozzám, hogy megmagyarázza.

— Egy órával ezelőtt fiatal leány volt itt. Irodista-leány. Kis kézitáskában elhozta estélyi ruháját. Ebben akarta levétni magát. A tükör elé állt és átlátózkodott. Amikor beléptem, könnyedén himbálta csipőit, sötétpirosra festette a száját, összehunyoriotta szeméit. Tudtam, hogy ebben a pillanatban Marlene Dietrich-hel hasonlítja össze magát. Izgatottan mondta, hogy szép legyen a kép. A lehető legszebb legyen. Szépnek kell lennie rajta. Szeret valaki, aki hosszabb időre elutazik. Ennek kell a kép. Elviszi magával és néhány hónapig a hotelszobákban lesz kiállítva. Nem szabad, hogy elfelejtse. Neki kell tehát a kép. Ez a kisasszony hónapokig kuporgatta a pénzt, hogy fényképet csináltasson. Valaki szeret egy fiatal leányt és egy Marlene-kópia fogja emlékeztetni szerelmesére. Hát persze: nem csináltam Marlene-kópiát. Le kellett törülnie a sötétpiros színeket a szájáról. Összekulesolt kezekkel álit a gép előtt. „Nagyon szereti?” — kér-

deztem. „Nagyon!” — suttogta. Szemei kitágultak, arca hívó mosolyra derült. Ebben a pillanathban elkattant a gép. Nem Marlenet fényképeztem, hanem ezt a gyermekes női lelket. Talán ez a kép inkább emlékeztetni fogja ideáljára az eltávozott fiatalembert, mint a Marlene-kópia tette volna.

— Három óra hosszat tartott, amíg a város legelegánsabb és legdivatosabb asszonyát fényképeztem. Kellemes ilyen asszonyokkal felvétel készíteni, mert tudják, hogy mit akarnak. Nagyszerűen kikészítik az arcukat, türelmesek, kedvesek. Hat felvételt készítettem róla. Hatszor kellett átöltözködnie. Hatszor kellett frizurát változtatnia. Jól tudta például, hogy en face nem szabad róla felvételt csinálni, mert az orrból sokat kellene retusálni. Az egyik felvételen spanyol táncosnő, a másikon frakkban van, a harmadikon sportlady, a negyediken estélyi ruhában van, az ötödiken Pompadour és a hatodik privát.felvétel. Ezt a képet ajándékol szánta valakinek. Ehhez a felvételhez egyszerű, virágos runát vett föl, fején nagy szalmakalap és árfatlanul néz, mint a gyerek. Eleinte igyekeztem lebeszélni erről a felvételen. Nem sikerült.

— És milyen a lelke ennek a szépasszonynak? — kérdezem.

— Hogyan fényképeztem volna le a lelkét? Tükör előtt kellett volna felvennem, hálóköntösben. A tükör előtt térdel és a tükörbe mered. Tágranyilt, rémült szemekkel keresi arcán az első ráncot, szépsége hanyatlásának első nyomát. Ennek az asszonynak lelke egyetlen nagy félelemből áll: hogy elveszti a szépségét.

— Öregasszony jött hozzám. Azzal kezdte, hogy sok szépet hallott rólam. Fényképeztem le, de úgy, hogy lehetőleg jól nézzen ki. Ezután a tükör elé állt, rendbehozta öreges kalapját, a puderpamaccsal végigszántott ráncos arcán. Ekkor így szólt: „Tudja, hamarosan meg fogok halni. Súlyos beteg vagyok és nemsokára nyolcvan éves leszek. Ez a kép lesz az utolsó emlék azok számára, akik ismertek és szerettek”. Az öreg hölgy komolyan és egyenes tartással leült a gép elé. Megkértem, hogy mosolygjon, hadd legyen kellemes az emléke. Keserű mosolyra húzódott a szája és ebben a pillanathban megvolt a felvétel. Azt hiszem, már meg is halt. Két hét előtt a rokonai több másolatot rendeltek a felvételen.

Menni kellett, mert ismert fiatal asszony jött felvételen.

Pénzfelvétele — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

Évtizedek alatt szerzett országos hírnév garantiája, hogy a legelegánsabb, legjobb kivitelű férfi és női cipők készülnek megrendelésre
V á r h o l L á s z l ó cipőkészítő üz-mében.
Arad, strada Bratislon

**HIRDESSZEN
az „ERDÉLY ÉLET“-ben!**

Tömegesen jelentkeznek volt tisztek felvételre az abesszin hadseregbe

A németorkzági abesszin konzulátusokon százával jelentkeztek tisztek, mérnökök, technikusok, akik be akarnak lépni az abesszin hadseregbe.

Az nem kell feltűnést, hogy akadnak emberek, akik a háborút hivatalosnak tekintik és sietnek felkeresni a harcteret. Ez nem is új dolog. A németek már csak kalandvágyból is elmennek Abessziniába harcolni, mint ahogy annak idején, mint „önkéntes burok” harcoltak Délafrikában az angolok ellen.

Ennek a mostani tömeges jelentkezésnek azonban megvan a maga pikantériája. Voltaképen kik azok az abesszinok, akiknek zászlója alá akarnak a német önkéntesek?

Az abesszinek egy sémita-hamita törzs keverékei. Nekünk, egyéb embereknek éppen olyan embertársaink, mint akár az angolok vagy szerbek. Az abesszinek megbecsülendők úgy történelmi, mint antropológiai tulajdonságaik tekintetében. A hivatalos germán felfogás szerint azonban az abesszinek (aetiopiaiak) csak színesek. Más fajhoz tartoznak, tehát

nem volna megengedhető az árja felfogás szempontjából, hogy germánok támogassák őket a fehérhaju olaszokkal keletkező konfliktusukban.

Önkéntesek jelentkeznek az abesszin konzulátusokon, hogy „Habes hadseregébe” belépjenek. Micsoda pikantéria! Elutasították őket. Szinte kár, hogy ez történt. Kár, mert különös tapasztalatot szereztek volna a germán önkéntesek, amikor bevonultak volna Addis Abebába és felesküdték volna a sötétszínű császárra!

Abesszinia császárijának címerében ott látható az afrikai oroszlán kormánypáldával és koronával. De — oh borzalom! — az oroszlán alatt, mint heroldikai jelmondat az Apokalypsisnek ez a mondása olvasható:

„A Juda törzsből való oroszlán győzött”.

Ez nemcsak amolyan üres szólás-mondás. Ez a meggyőződése minden abesszinnek, mert császári házuk egész 1855-ig Juda törzsből származik.

Amikor Kr. előtt 950-ben Sába királynője meglátogatta Salamont, a zsidók királyját és ágyasává lett, megszülte fiát, azt az I. Menelik Dávidot, aki azután őse lett az aetiopiai királyoknak. Nincs abesszin, aki kételkednék ebben.

Az abesszin vallás is amolyan zsidó-kereszténység, amely szigoruan ragaszkodik tradícióihoz.

Hogy ennek a népnek oldalán küzdhessenek a germán önkéntesek, kénytelenek lettek volna náci világszemléletük jórészt otthon hagyni.

De vajjon a faji ideológia egyáltalán világszemléletnek nevezhető? Bizonyos, hogy az eszmék legyőzhetetlenek. A faji felfogás azonban, amint hirdetői maguk is tudják, csupán felfogás. A felfogás pedig nem organikus része a léleknek. Látjuk ezt a „mesterséges abesszinek”-nél, akik faji felfogásukból megint feláldoztak valamit. És ez vizsgálható lünet.

A Szovjet-állam leláldozta a békéért világkommunizálási törekvéseit

Körülbelül két évvel ezelőtt, amikor a francia—szovjetorosz közeledés kezdődött, a szovjet külpolitikának egyik teoretikusa a következő nyilatkozatot tette:

— *Ugy látszik, a sors rendelkezése, hogy Franciaországnak és Oroszországnak szövetségben kell élnie egymással!*

A rapallói szerződés idején Szovjetoroszország németbarát volt, amely németbarátság azon a szinte misztikus hiedelmen alapult, hogy a két nép sorsa közös. A náci-felfordulás idején ez az érzés majdnem egészen kihalt.

Sem a régi, sem az új, tehát sem a polgári, sem a vörös orosz intelligencia nem németbarát.

Az intelligencia jelentősége egyáltalán nem lett kisebb a szovjet-államban, mint amilyen a cári Oroszországban volt. De mindenekelőtt korunk viharosan száguldó történelme egyetlen csapással majdnem megváltoztatta az egész világ képét. Az adósság kérdése ma már nem probléma. A szovjetekből fanatikus revizionisták helyett a statuskvó meggyőződéses hívei lettek. A szovjetek kigunyolták a Népszövetséget, küzdöttek ellene és végül mégis bevonultak Genfbe. És a Marseillaise, amely 1905-ben az orosz forradalmárok harci dala volt és amelyet 1917 októberében ellenforradalmi dallá nyilvánítottak, most megint megbecsült dal és mint az új szövetséges himnusza zeng orosz földön.

Igy záródik be a bolsevista ideológia kora a régi Oroszország reális állampolitikájának örökségével.

Legelőnkebben szóló jele ennek az a nyilatkozat, amely Laval francia külügyminiszter Moszkvából Párisba visszajövet tett. Szerinte Stalin, az Oroszországban uralkodó párt vezére, a világ összes kommunistáinak legnagyobb autoritása megérti és helyesli a francia fegyverkezést. Pedig a francia kommunisták régóta elkeseredett küzdelmet folytatnak a katonai költségvetés ellen és elsősorban a kétéves katonai szolgálati idő ellen.

De a forradalmak, akár az államnak élete, a maguk megdönthetetlen törvényeit követik. Bizonyos területet benépesítse bizonyos emberekkel, akik bizonyos állami szervezetben tömörülnek, élő organizmus, amely reális érdekei és belső törvényei szerint él. Életkörén kívül levő dolgokért csak akkor hoz ez az organizmus áldozatokat, ha ebből a maga számára reális előnyöket remél. Így alakult a szovjet-állam képződése is.

Csak kezdetben lobogott a korlátlan áldozatkészség a világforradalom eszméjének megvalósítására.

Később aztán már csak diszhely jutott a világforradalom eszméjének a szovjet közéletben. Egyre kevesbedtek az áldozatok, amelyeket a kommunistákért és a világforradalomért hozni szándékoztak és egyre hangosabb lett a kivánság, hogy ez az eszme ne nagyon zavarja Szovjetoroszország külpolitikáját. A kommunista internacionálé végül

is kénytelen volt bizonyos fokú menedékjoggal beérni és kénytelen volt a szovjet-nyilvánosság központjából eltűnni és egyre inkább meghúzódni az árnyékos háttérben. Onnantól egészen Stalin mostani kijelentéséig voltaképpen csak egy lépés volt. Ez a lépés azonban azt jelenti, hogy

a szovjet-állam élő organizmusa rátért arra az útra, amelyen a világkommunizmus érdekeit feldoldozza a maga politikai előnyeinek kedvéért.

Laval látogatása nemcsak új történelmi korszakot jelent Stalin ama kijelentése révén. Jelenti egyúttal születését egy új rendszervariánsnak, amelyen az európai államközi rendnek nyugodnia kellene. Nyomban a nemzeti-szocialista uralom kezdetén Moszkva javaslatot tett a balti államoknak garancia-, biztonsági- és segélynyújtási paktum kötésére. A szovjetunió úgy a maga, mint Kelet-Európa számára biztosítani akarta a békét a balti államok semlegességével, amelyet maga a szovjet és Németország garantáltak volna. Berlin ezt visszautasította, noha Nadolny, az akkori moszkvai német nagykövét melegen ajánlotta a tervet. Ebbe bele is bukott és lemondott tisztségéről. Ebből az I. számú keleti paktumból született meg a II. számú keleti paktum. Természetesen szélesebb alapokon, Franciaország bevonásával és az összes érdekelt államok kölcsönös segélynyújtásának biztosításával. Olyan rendszer lett ez, amely voltaképpen már összeurópai rendszer volt. Ez hajótörést szenvedett Németország és Lengyelország ellenállásán. Erre rátértek a kétoldali szerződések útjára. Így jött létre a francia-orosz és csehszlovák-orosz szerződés kölcsönös kötelezettségek vállalásával. Ezeket a szerződéseket kiegészítik Franciaországnak a kisantanttal kötött szerződései.

Végül Laval moszkvai utazása utat nyitott a III. számú keleti paktum-tervezet számára, amelynek magvát azok a katonai kötelezettségekkel fűszerezett szerződések alkotják, amelyek már eddig is fennállanak. E félreérthetetlen kötelezettségekből álló mag köré szélesebb többoldali szerződést fognak szőni, amely előtérbe helyezi a megneemtámadást és biztonságot, továbbá azt a kötelezettséget, hogy

a támadó félnek semmi körülmények között nem lehet segítséget nyújtani, ami más szóval azt jelenti, hogy a támadó felet gazdasági blokádnak alá helyezik.

Ha elejtenék a katonai természetű kötelezettségeket, lehetővé válnék Lengyelországnak és a balti államoknak a szerződéshez való csatlakozása. Itteni felfogás szerint a francia-orosz viszony összekapcsolódást fog teremteni a dunai paktum és a keleti paktum között. Az összekötő szerv Csehszlovákia lenne. Ha a dunai paktum biztonsági automatizmusa mozgásba jönne, Csehszlovákiának is meg kell mozdulnia és vele együtt a keleti paktum mechanizmusa is megindul. Így lenne a III. számú keleti paktum az előző kettőnek logikus folytatása. Az első terv elvetése tágabb rendszer létesítésére adott jelt. A második terv elutasítása pedig összeurópai rendszer számára egyengeti az utat, amely itteni felfogás szerint ama alternatíva elé állítja majd a künnlevő államokat, hogy vagy csatlakoznak hozzá, vagy pedig Európa közepén politikai tekintetben kívül fognak élni Európán.

Százezreket ajándékoztak el az aradi Gyári Alkalmazottak Temetkezési Egyesülete vagyonából

Tanulságos adatok a Generala biztosítótársaság elleni feljelentésből. — Százezer leit adtak ki „ellenzéki akciók leszerelésére”. — Verő aligazgató vizsgálóbírói kihallgatása

Derrel fenyegették meg a feljelentők ügyvédjét

A napisajtó cikkeiből csak részben derül világosság arra a nagyarányú bűnügyre, amelyben a vizsgálatot most folytatja le Tiplea Ion vizsgálóbíró, a másodszámu kabinet vezetője.

A tény röviden ennyi:

A Generala biztosítótársaság átvette az 1500 taggal rendelkező aradi Gyári Alkalmazottak Temetkezési Egyesületét. Átvette az egyesület több millió lei értékű vagyonát és átvette a kötelezettségeket is. Az átvétel körül azonban olyan körülmények merültek fel, amelyeknek nyomán az egyesület 400 tagja bűnvádi feljelentéssel fordult egy a Generala biztosítótársaság vezetői és aradi exponensei, mint az egyesület azon vezető tagjai ellen, akik a biztosítóval a megállapodást kötöttek. Összesen tizenhárom ellen tettek feljelentést:

Sanilievici Maximilian, a Generala vezérigazgatója, Froda Alexandru aligazgató, Verő Henrik aligazgató, Braun Zoltán aradi mérnök, a Generala aradi hivatalnok, Lantos Miksa, a Generala aradi cégjegyzője, Bugariu Constantin, az egyesület volt elnöke, dr. Pop Aurél városi tisztviselő, Bosneac Aurél magánzó, Bugariu Victor vasuti tisztviselő, Danila Imre vasuti tisztviselő, Blaskovits Lajos magánzó, Nadra János nyegudijas ellen, az utóbbiak az egyesület megbízott tagjai, akik a megállapodást a Generalával létrehozták.

A feljelentés szerint, amelyet dr. Pop Alexandru ismert aradi ügyvéd nyújtott be a negyszáz károsult nevében, elmondja, hogy a Gyári Alkalmazottak Temetkezési Egyesülete rendkívüli közgyűlésen elhatározta, hogy ajánlatokat kérnek biztosítótársaságoktól és a vagyont, valamint terheket annak a társaságnak adják át, amely a legelőnyösebb ajánlatot megieszi. A legjobb ajánlat a Generalától érkezett. Felajánlotta, hogy az egyesület ingatlanait a legutóbbi mérleg adatai szerint veszi át és azoknak a tagoknak, akik nem akarnak a vállalat biztosítottjai lenni, befizetett tagdíjuk egyrészét visszatéríti. Ezt az ajánlatot a legközelebbi közgyűlésre Aradra érkezett Verő Henrik aligazgató szóban is megismételte, sőt bevették a jegyzőkönyvbe is. Később a Generala központja levélben kérte az egyesületi vezetőket, töröljék az elkészített jegyzőkönyvből Verő felszólalását és az erre vonatkozó részeket. Kívánságának eleget is tettek s a jegyzőkönyv megváltoztatása után azt eredetiként nyújtották be a törvényszékhez jóváhagyás végett.

Az átvétel megtörtént. Még pedig új értékelés alapján. A mérlegben szereplő 2 millió 38 ezer lei helyett 2 millió 642 ezer leiben

történt meg az átvétel és ilymódon néhány tollvonással az egyesület tagjai 396 ezer leijel károsodtak. Az egyesület vezetői ezután az egyesület 332 ezer leit kitevő készpénzvagyonát átadták a Generalának, illetve minden jóváhagyás nélkül széjjelosztották. Ilyen célokra:

Lantos Miksának adók kifizetésére 50 ezer leit adtak. Később megállapítást nyert, hogy *ténylegesen csak 10 ezer leit fizetett le adóra, a hiányzó összegre nézve kijelentette, hogy azt megvesztegetésre fordította.*

„Ellenzéki akciók leszerelésére” az elszámolásba nem kevesebb, mint 93 ezer leit vettek fel. Ellenzéki akció alatt értendő azon tagok akciója, akik nem kívánták a Generala ajánlatának elfogadását, az ellen harcot kezdeményeztek és akiket ezután — az egyesület pénzéből szereltek le.

Ugyancsak az egyesület pénzéből fizették ki dr. Werner János aradi ügyvéd, a Generala aradi jogtanácsosának honoráriumát, Lantos Miksa különböző bucurestii utazásait, egy másik aradi ügyvéd 25 ezer leies honoráriumát, az ellenzék könyvszakértőjének 15 ezer leies munkadíját is. Ezenkívül ugyancsak Lantos Miksának minden ellenszolgáltatás nélkül átadták a hátralékos tagdíjak beinkasszálsádnak jogát, csekély 256 ezer lei értékben és a 48 ezer lei értékű ingóságot 10 ezer leiert adták át Lantosnak.

A vádpontok között szerepel, hogy a Generala utasítására 300 olyan tagot vettek fel a révsorba, akiket nagy hátralékaik miatt régen kizártak és akiknek felvételével a többinek 500 ezer leies kárt okoztak. Ugyanakkor azonban azoknak, akik nem kívántak a társaság a biztosítottjai lenni, a régebbi kategorikus ígérlet dacára, megtagadták befizetett tagdíjaik megfelelő részének visszatérítését.

Azt a listát, amelyen a 300 jogosulatlan tag szerepel — szögezi le a feljelentés — éjjel-nappal tartó munkával most dolgozzák át és igyekezzenek kijavítani. Eppen ezért tisztelettel kérjük ezeknek a bűnfeleknek sürgős elkobzását.

A feljelentés a terhelő tanúk sorát kéri kihallgatni, így magát dr. Wernert, a Generala aradi ügyvédjét, Scheer né. Nachtnebel Emiliát, Vasváry Jánost, Rigler Józsefet és Darvas Gyulát, akiknek tudomásuk volt a történetekről. Bejelenti a feljelentés, hogy a négy száz károsult 3 millió 567 ezer leit követel, ennek erejéig kéri a társaság vagyona ellen a bűnügyi zárlat elrendelését, nehogy elidegenítsék, vagy átírassák az ingatlanokat, végül pedig a létrejött szerződések megsemmisítését. A vizsgálóbíró az ügyben elrendelte az egyesület és a Generala könyveinek szakértői felülvizsgálását, amely most folyik és előreláthatólag e hét folyamán fejeződik be. Tiplea vizsgálóbíró az elmúlt napokban hallgatta ki Verő aligazgatót, aki szerint nem volt felhatalmazása a vállalatnál arra, hogy az aradi temetkezési egyesület közgyűlésén résztvegyen és azon felszólaljon. Ezért nem volt kívánatos,

Az ut a meggazdagodáshoz a reklámon át vezet.

Rockefeller

hogy a felszólalás a jegyzőkönyvben szerepeljen. Azonban azt a levelet, amelyben az ötös bizottságot a jegyzőkönyv megváltoztatására kérték fel, tudomásom szerint Sándor aligazgató írta, arról nem tud semmit. A vallomás nyomán most sor kerül Sándor aligazgató kihallgatására is. Valószínű, hogy a közeli napokban még érdekes fejleményeket szolgáltat a Generala bűnügye.

Az ügyből kifolyólag érdekes konfliktus keletkezett a biztosítódrasaság vezetői és dr. Pop Alexandru aradi ügyvéd között, aki a károsultakat képviseli. Pop dr. a feljelentés megtétele előtt levelet írt a társaság bucurești központjának és felszólította őket, három napon belül egyenlítsék ki az ügyfelei által követelt három- és félmillió leit, különben bünvádi utra tereli az ügyet.

A levélben a „jegyzőkönyv-hamisítás” szót is használta, még pedig félreérthetetlen módon, a Generala vezetőinek rovására írva ezt a bűncselekményt. A levélre válasz érkezett, amelyben a Generala közli, hogy fenntartja magának a jogot, hogy Pop dr. ellen pert tegyen folyamatba a sértő kifejezés miatt. Az aradi ügyvéd nyomban közölte, hogy nyugodt lélekkel várja ezt a pört is, miután állításait az összes perekben be tudja és be fogja igazolni.

Mindaz tehát, ami eddig a Generala milliós bűnpöre körül történt: csak kezdet. Az izgalmak ezután következnek... Rip.



ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fl.
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1900, magánosoknak 600 lei



Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 3 lei, hirdetés oldalon 6 lei, — négyzetem.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sordij. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, hirdett közlemények vagy kiadóhivatall hírek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19.
Telefon: 525.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: Bulevardul Regele Ferdinand 5.

Arad előkelő közönsége

GN. ILICA

cipőszalonjában, str. Románului (Bohus-p.) szerzi be cipőszükségletét

Orvosi rendelésre gyógycipők, betétek, lúdtalp, bokasüllyedés és talp-süllyedés ellen nagyon olcsó árban készülnek.

Pesti levél:

Opus 1: A hattyyudal

I.

A keményarcu, szikár főcsoportvezető alig tíz perccel két óra — vagyis a hivatalos idő letele — előtt becsengette magához titkárát. Berend felügyelőt, a főkapitányság detektívtestületének legszemrevalóbb tisztviselőjét.

— Fiam! — kezdte pattogó, nyers hangján!, — itt van egy sürgős akta. Soronkívül. Intézkedj. Osszad ki valakinek. Reggelre jelentést kérek! Köszönöm.

Ezzel a főcsoportvezető vette kalapját és elrobogott. Döngő lépteiről, ahogy végigment a folyosón, tudta már az egész ügyosztály, hogy a főcsoportvezető aznap a detektívőnöknél járt. Tehát rosszkedvű!

Berend detektívfelügyelő fogcsikorgatva, elfojtott káromkodással nyult az asztalon heverő iratsomó után. Az óramutató veszedelmesen közeledett a 2-es számhoz. A titkár becsengette az altisztet:

— Őrmester, szólítson be valakit a felügyelő urak szobájából. Akárkit!

— Hm, taind inkább az ügyeleti detektívszobából, felügyelő ur! — simított végig bajuszán a rendőraltiszt.

— Mi ez? — mennydörgött a detektívfelügyelő — hát mindenki elment már?

A rendőr vállaltvont:

— ~~Bahogy a főcsoportvezető aznap végigment a folyosón, a felügyelő urak is elszéledtek, — mondotta egykedvűen. — De taind a muzsikuskor doktor ur még itt van. Megnézem!~~

— Ki az? Ki az? — kérdezte Berend felügyelő és idegesen összerendezte. A folyosón ugyanis élesen felhangzott a hivatalos idő végét jelző csengetés. A fiatal detektívfelügyelőt pedig pontban két órakor egy szőke leány várta a Zrinyi-utca sarkán.

A kérdés merőben felesleges volt, mert Berend felügyelő jól tudta, hogy a muzsikuskor néven a testület legfiatalabb tagját, Gergely Péter dr. próbaidős detektívet csufolják. Mert a fiatalember a rossz nyelvek szerint úgy került a rendőrségre, hogy a detektívek sportegyesületének uri zenekarában éppen megürült a szakszofonos helye. Gergely Péter dr. az állásnélküli diplomás pedio azidőtájt éppen műkedvelő zenésztudományával próbálta megkeresni száraz kenyerét. S miután az uri detektívzenekar vezetője történetesen a zenebolond detektívőnök volt, kézenfekvő a magyarázat Gergely Péter dr. kinevezésére.

Abban a pillanatban, ahogy a csengetés elhangzott, Berend felügyelő a megfélekedezést mindenről. Az aktacsomót a rendőr kezébe nyomta:

— Adja oda a muzsikuskor doktornak, vagy akárkinek, bánom is én. Reggel az illető jelentkezzék nálam. Köszönöm. Leléphet.

S már rohant is, lélekszakadva, a Zrinyi-utca.

II.

Gergely Péter dr. próbaidős detektívet a kapuban érte utól a rendőrmester és ott adta át az iratokat és Berend felügyelő utasításait.

A fiatalember egy cseppet sem volt elragadtatva, de dtvette a megbi-
zást. A közeli tejszarnokban, ahol az ebédjét elkölteni szokta, mind-
járt végig is lapozta az aktákat.

Először az összefoglaló jelentést futotta át, amely nyakatekert,
ékes hivatali stílusban előadta, hogy az egyik exotikus külföldi állam
budapesti kövele felkérte, a külügyminisztérium útján, a főkapitány-
ságot, hogy bizonyos Nadadka Mária nevű 22 éves leány tartózkodási
helyét állapítsa meg. Nadadka Mária ugyanis kereken félmillió fontot
örökölt az exotikus államban lakó nagybácsijától. A követ előbb a hir-
lapokban hirdetéseket tett közzé, a bejelentőhivatal útján is megpró-
bálkozott, a leány azonban nem került elő, annak ellenére, hogy két-
ségtelen adatok szerint Budapesten kell tartózkodnia. Akkor fordult a
követ a rendőrséghez.

Gergely Péter dr. gonoolataiba mélyedt:

— Hm, a feladat nem is olyan könnyű! Egy fiatal leányt kell meg-
találni Budapest millió emberrengetegében, egy leányt, aki az újság-
hirdetésre sem jelentkezett és talán olvasni sem tud. Csak épp valami
rendszer kellene találni, valami kiindulópontot, az első szálát, ame-
lyen legombolyíthatjuk a rendőri probléma összekuszálódott csomóját.

Gergely dr. ceruzát vett elő és számolni kezdett a tejszarnok már-
vánutázzatu bádogasztottapján... Nézzük csak. Budapestnek egymillió
lakosa van. Ebből, úgy holtotta, több mint a fele nő... de megfelelő
koru fiatal leány nem lehet több, mint legfeljebb ötezer. Már most tíz
nőt könnyűszerrel ki tud kérdezni egy óra alatt! Ha tíz órát dolgozik
naponta, akkor száz nővel végez. Egy hónap alatt, az három ezer. Nem
egészen két hónap alatt megtalálhatja tehát Nadadka Mária, még ak-
kor is, ha az a legszerencsétlenebb eset következne be, hogy a keresett
leány a legutolsó lenne, akit megszólít. Meg azután hasonló koru leá-
nyok többnyire ismerik egymást... Vivát! Heuréka! Megvan a szál,
amellyel legombolyítható a probléma!

A detektív elhatározta, hogy nyomban hozzálát terve kiviteléhez.
Odaintette magához a pincérleányt és fizetett s amikor visszakapott
árva és egyetlen kétpengős érempénzéből, az ujjá hozzáért a leány ke-
zéhez. A fehér főkötés, szép leány rámosolygott.

— Mondja kis Juliska — kérdezte a férj, hirtelen ötlettel —, nem
hallotta ezt a nevet: Nadadka Mária?

A leány elnevette magát:

— Az elődömet hívták így! — mondotta vállvonogatva. — Furcsa
név! Akkor persze még nem járt ide doktor ur, nem ismerhette... De
mi történt önnel uram?

— Semmi, semmi! Hol van most ez a Nadadka Mária?

— Ugy tudom, Szegeden, vagy Gyulán. Allásban... Szép leány és
ért valamit a ruhatárhoz is.. Szent Isten, doktor ur, talán rosszul van?
Hozzak egy pohár vizet?

III.

Két héttel később a keményarcu főcsoportvezető megint bent járt
a detektívönöknél. S aznap délelőtt Berend felügyelő és a rendőrnal-
tiszti olyan arccal jártak-keltek, mintha savanyualmába haraptak volna.

— Gergely? Ki az a Gergely? — üvöltötte a főcsoportvezető. —
Muzsikus, meg doktor, Minden, csak nem detektív. Ilyen jött-ment

kezdőknek osztja ki a fontos és sürgős ügyeket. És vajjon mit csinált ez az ember?

A titkár sürge kézzel terítette ki főnöke elé a jelentéseket:

— Az első napról jelenti, hogy bevezette a nyomozást és biztos nyomra akadt. A második nap kihallgatta Nadadka Mária régebbi munkaadóját, egy év előtti szállásadónőjét és több ismerősét. Vagyis megállapította a kétségtelen személyazonosságot...

— Aztán? Tovább, tovább!

— Aztán elutazott a ledny után... Vidékrel Azóta nem tudunk róla semmit.

A főcsoportvezető levegő után kapkodott.

— Micsoda? — kiáltotta rettentő hangon. — Egyetlen szó adatunk nincs? Hát mit jelentsek most a külügyminisztériumnak? Ember! Azonnal ossza ki az ügyet az egyik csoportnak. Minden ember, minden más munkát tegyen félre! Gergely detektívet pedig elbocsátom a testületből. Ilyen megbízhatatlan emberre nincs szükség. Megértett?

A bomba lecsapott. Berend felügyelő sápadtan támolgott ki a folyosóra. A nyakkendője félreacsuszott, a kabátja ujjá falas lett: nem lörödött vele... A párnázott ajtó mögött most csapkod az Istennyila.

A főkapitányság legszemrevalóbb tisztviselője dult arccal és rendellen külsővel lépett be hivatali szobájába. De az ajtóban földbegyökeredett a lába. Az íróasztala melleit ott állott Gergely Péter dr., volt detektív és mosolyogva nézett szembe felebbvalójával.

Berend felügyelő arca egyszerre merev lett:

— Gergely ur, — mondotta éles hangon, — a főpénztárnál felveheti költségjórándóságát. Ön nem tagja többé a főkapitányság detektív testületének.

— Ugy? És miért? — nevetett a doktor.

— Mert elrontotta a nyomozást. Hirbe hozta a testületet az eredménytelenséggel!

— De hiszen én sikerrel befejeztem a nyomozást!

— Micsoda? Meglaidította az örökösöd?

— Meg.

Berend nagyot ugrott örömeiben:

— Ember! Azonnal jön velem a főcsoportvezető urhoz... Remélem, betartotta az utasításokat és nem közölt a lednyal semmit az örökségről. Ezt a követ ur kifejezetten fennlartotta magának.

— Nem. Nem szóltam egy árva szót sem.

— És hol van most Nadaka kisasszony?

— Otthon, nálam. De tulajdonképpen nem is így hívják.

— Nem így hívják? Hát mi a neve?

— Doktor Gergely Péterné... Tegnap óta a feleségem.

Berend felügyelő megsemmisülten rogyott le az íróasztala mögött álló székre.

— Gratulálók! — motyogta és a hajába markolt. — Hogy ez nekem nem jutott az eszembe!

S a főkapitányság legszemrevalóbb tisztviselője e pillanatban a földkerekség legügyefogyottabb és legszerencsétlenebb teremtesüncé érezte magát.

Egy negyedórával később a detektívfőnök, a nagy zenebarát, személyesen rázta meg Gergely doktor kezét:

— Bravó, ez mesleri munka volt, kedves barátom. Valóságos: *Perstissimo. Furioso* — mondotta a rettegett, hataimas ur. — Hányadik munkája volt ez, felügyelő ur?

A szobában összesereglett detektívfelügyelők összesugtak. Mi ez? Előlépés?

Gergely Péter ár. azonban mosolyogva, könnyedén meghajolt.

— *Opus 1. és a címe Hattyudal. Hála a feleségem örökségének, amiről ma értesültünk — ez volt az első és utolsó nyomozásom az életben, főnök ur!*

Irta: Vécsey Leó (Budapest)

A különféle kontingentálási és devizarendeletek folytán a kereskedőknek új könyvet kellett felelősködni

A „Haben“ és „Soll“ már nem gilt

Devizakorlátozás, kontingentálás, kormányrendeletek, csupa olyan dolog, ami megerőlteti egy kicsit a rendes kereskedő normális értelmét.

Kohnak a fejében is összezavarodtak már a dolgok, néha azt se tudta, hogy fiú, vagy lány elhatározta hát, hogy könyveit fogad, aki rendbentartja az összes dolgait.

A könyvelő elsősorban is vett egy nagy könyvet, melynek egyik oldalán az volt, hogy „HABEN“, a másik oldalán meg az, hogy „SOLL“.

— Was ist das Haben und Soll? — kérdezte Kohn.

— Was das ist? Das Haben ist, wenn einer ihnen zahlt, das hat er.

— Und was ist Soll?

— Soll ist, wenn einer ihnen schuldig ist, der soll zahlen.

— Narrischkat — mondta erre Kohn.

— Warum? -

— Bei einem Kontingentierung ist das e Narrischkat.

— Wieso Herr Kohn?

— Sie sagen, wenn einer mir zahlt, dass hat er. Also e kränk hat er, und sie sagen, wenn einer schuldig ist, der soll zahlen. Wieheisst er soll zahlen, er muss zahlen. Also kaufen sie mir bis morgen ganz neun Bücher.

— Und zwar?

— Auf einer Seite soll stehen, ICH HAB NIX, und auf der anderen Seite soll stehen ER HAT NIX.

A pucsbafulladt

illetve fuccsbapulladt Vaida-akció a zsidokat ki akarta zárni az ipar áldásaiból. — Hogy ennek a kísérlete is örökre lehetetlenné váljék, az Erdélyi Élet kirakataiban ezennel bemutatjuk a zsidóipar diadalmas eredményeit. — Ime az első kirakat szenzáció!

Nem kell kétségbeesni. A zsidó ipar még nem tart ott, hogy akár egy Vaida-kormány is árthatna neki. Na és a világválság is elbujhat szegyenében. Világválság her, világválság hin, a zsidó ipar, ha másutt nem, a mi kirakatainkban feltétlenül él és virágzik. Jöjjetek el mindnyójan, zsidók, ha a mi kiállításunkat nem is a miniszter nyitja meg, azért a sófár diadalmas hangjai mégis a mi iparunk dicsőségét zengik.

Mi tette naggyá az Egyesült Kóser Automatagyárat

Kétségkívül a gyár legujabb slágere, a *zugvaluta-automata*. Egy ilyen automataba elől be kell dobni a tiltott valutát, és egy gombnyomásra hátul kijön két detektív, továbbá egy utalvány, mely két évi és három hónapi ingyenes fegyházbüntetés igénybevételére jogosít. Az automata dollárra, frankra, vagy lirára egyformán jól működik, van is utána olyan kereslet, hogy a gyár alig győzi a termelést.

A gyár felvirágoztatása körül a főérdem Schraubendreher M. Miksáé, a gyár zseniális vezérigazgatójéé, ezt a hirdetést is ő adta fel.

Miért utolérhetetlen a Schmalzfleck-féle libazsir

Akik az Erdélyi Élet kiadóhivatalától még csak másfél kilométernyire vannak, már azok is messziről érzik azt a mesés illatot, amely a Schmalzfleck-féle libazsir-, te-

pertő- és libamájgyár kirakataiból kiárad. Szorgalmas zsidó munkások szakai facsarják éjjel-nappal a remek libahajat mindaddig, míg csak egy csepp libazsir van benne és éhes zsidó orrok ezrei szagolják nap-nap után az ingerlő kirakatot.

A mi zsidó szívünk is valósággal csepeg a kóser libazsirtól, amikor a zsidó ipar ezen büszkeségéről hirt adhatunk.

Skajach! Psiszchem! Mazloff!

Ez az igazi önvakaródzó készülék

kiáltoit fel tegnap az Erdélyi Élet kiadóhivatalának kirakata előtt egy kaftános uriember.

És valóban, amit a *vakarodzóipar* ezen új találmányával nyújt, az már több, mint egy álom. Az elmés kis készüléket egyszerűen elhelyezzük a hátón, a fejen, vagy egyéb viszkető testrészen és az pontosabban és alaposabban dolgozik az emberi kéznél. Amíg ön alszik, a gép vakar.

A gép ismét győzedelmeskedett az ember felett, heuréka, banzáj, hipp-hipp-hurrá!

Pajeszodorító Művek

avagy

Végre egy gyár, amely nem le-, hanem felépít

Mert ilyen is van. Ez a gyár a híres Pajeszodorító művek ipartelepe, ahol a világhírű „Pajeszolin” pajeszodorintó kenőcs készül. Nincs ma már szerte a világon egy olyan zsidóember, aki nem Pajeszolinnal sodorintaná a pajesztét és nincs oly zsidónő, aki nem a híres „Scheitolin”-nal kenné be a scheitlijét. A kereslet állandóan növekszik, úgy, hogy a gyár kénytelen volt egy újabb fazekat vásárolni, melyben szintén a jóféle „Pajeszolin” készül.

Igy lesz a „Pajeszodorító művek” az ipar uttörője az egész világon, mert még azok is áttérnek a „Pajeszolin” használatára, akik eddig spenóttal kenték a pajesztüket.

Az ország legnagyobb Mezüzegyárának

kirakatai is méltó feltűnést keltenek. De ez nem is csoda, mert ami nyugateurópai izlést és abszolút üzembiztonságot egy mezüzének adni lehet, azt a Mezüzegyár mind beleadta. Mint értesülünk, a gyár a közeljövőben a lülefgyártásra is berendezkedik és ezzel ismét egy igen fontos iparcikket szorít ki a külföldről, lényegesen megjavítva a külkereskedelmi mérleget. Mint értesülünk, a gyárban erősen dolgoznak egy önműködő lülefrázó-készülék előállításán is.

A zsidó ipar büszkesége a „Rapid” kiegyező-készülék

melyet állandóan ezren és ezren, sőt még többen is megbámulnak ki-

rakatainkban. A készüléknek egy félművelt kereskedő asztaláról sem volna szabad hiányozni, mert időt, költséget és fáradságot takarít meg. Eddig a kereskedő két évig vesződött, összevissza könyvelt, fizetésképtelenséget jelentett be, hitellezőkkel veszekedett, ügyvédekkel verekedett és a végén esetleg még a saját vagyona is ráment.

A „Rapid”-készülék mindezt egy csapásra megszünteti. Egyszerűen bele kell tenni elől a fizetésképtelenségi bejelentést és hátul kijön az engedély, hogy az üzlet a feleség nevében mehet tovább.

A kiegyező-készülék 10, 15 és 20 százalékos kvótájú kivitelben készül, továbbá készül egy 25 százalékos speciál-típus is, nagylelkű cégek részére.

Miért fontos az „Antiwasser” fürdő- tabletta?

Eddig a fürdőtabletták kivétel nélkül oly módon lettek felhasználva, hogy a tablettákat beledobták a fürdővizbe, amelyben azután meg kellett fürödni.

Valóságos hézagot pótol tehát vegyi iparunk büszkesége, az „Antiwasser” fürdőtabletta, melyet egyszerűen csak be kell venni, nem kell fürdőviz és nem kell megfürödni.

A kereslet állandóan növekszik, mert ilyen kézzelfogható előnyöket csakis az Antiwasser-tabletták nyújtanak. A vállalat gyönyörű kirakata előtt állandóan olyan tolongás van unberufen, hogy naponta több érdeklődőnek kinyomják a szemét.

Ime, iparunk újabb diadala!

Amíg ön az üz- letében alszik, a „Hustolin“ dolgozik!

A „Hustolin”, ez az évtizedek óta bevált háziszser mégis csak a legjobb köhögés elleni szer, amelyet még a legöregebb emberek is ismernek. A Hustolin kiváló hatása

tudvalevően abban áll, hogy főal-
katrésze egy hashajtószer és aki
beveszi, főbbé nem mer köhögni.

A Hustolin az aut. izr. hat. eng.
pat. szab. bej. az előljároság sze-
mélyes felügyelete mellett készül,
címre ügyelni, ne fogadjon el mást.

Óvakodjunk silány utánzatoktól,
melyeknél a páciens nem mer
ugyan köhögni, de azért mégis
köhög, ami felette kellemetlen mel-
lékkövetkezményekkel járhat.

A 7-ik osztály- sorsjáték döntő huzása

1935

Vásá-
roljon
sors-
jegyet

junius
15

Ujitsa
mög
sors-
jegyet

!!

34.451
nyeremény
201 46.000
Lej értékben

!!

Ereélyi és bánáti főárusítások:
Arad: Banca Goldschmidt, Casa de
pástrare. Braşov: Alex. Enkelhardt.
Cluj: Banca Iliescu S. A. Economia
succ. Institutul comercial. Oradea:
Banca Dacia, Uulon. Târgu Mureş:
Ernest Révész. Timişoara: Banca
Centrala, Banca de scont, Banca Timişoarei.

Gépkatrész lerakat:

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Harangöntőde:

Hönig Testvérek, str. Barițiu 12.

Jéggyárak és sörraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Mețianu 15.

Kaptafagyár:

Siaszny József és Fia rt., str. Dna
Balașa 121.

Kötélgvár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövőtáru és harisnyagyár-
rak:*

Stern Testvérek, str. Peneș Curcanul
Kőő János, Bul. Reg. Ferdinand

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos, Piața Avram Iancu
Motor és vagongyár:
„Astra” vagon és mtorgyár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Tengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigényár:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és éleszt-
tőgyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Și-
rianu 15.

Vegyészeti gyár:

„Azuroi”, str. T. Cioctea 19.

Likőrgyár:

„Flora” likőrgyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Bor- és szesz nagykereskedő:

Vámos Miklós, str. Gh. Popa

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedők:

Gardos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloșca 4.
Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloșca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szőnyeg- és butorszövetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szővet- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2.
Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Filbert József, Bul. Reg. Maria
Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria
Aradi Textilgyári lerakai (Eichner
Akos ,uj Neuman-palota.
Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakat:

Fränkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán aagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.
Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Szinházi versenybazár (Reich Jenő),
Piața Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria
Szigeti Oszkár, Str. Gen. Berthelot

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.
Vojtek és Weisz, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Arpád, str. Horia 2.
Kalmár József, str. Brătianu
Koch Dániel, str. Eminescu 2.
Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzifakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.
Focus fatelep, Piața Areci

Férfiruhakereskedők:

Muzsay József, str. Gen. Berthelot 4.
Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botye, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatáru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Steintizer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatáru kereskedők:

Eles Lily, str. Brătianu
Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.
Hoffmann Ottó, Piața A. Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárukereskedők:

Bársony Andor, Piața A. Iancu 18.
Pogyó Árpád, str. Eminescu 13.
Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.
Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 24.
Weisz és Benjámín, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papirkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.
Kerpel Izó, Bul. Reg. Maria 12.
Leikovits E., Bul. Reg. Maria
Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.
Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Moise Nicoara 3.
König és Lázár, str. Bucur 3.
Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu
Friedmann József, str. Iosif Vulcan 3.

Női kalapszalón:

Kramer Rózsi, str. Vasile Goldiș 1.

Órás és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand
Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22
Kun József, Bul. Reg. Maria

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.
Vértés Vilmos mérnök, str. Cloșca 1.

Sírkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjeggyórusítók:

Aradi Általános Takarékpénztár
Aradmegyei Takarékpénztár
Goldschmidt Sándor bankház
Iliescu-bank fiók str., Brătianu
Cultura könyvkereskedés, Fehér-
Kereszt épület.

Szállítók:

Eliás Lipót, str. Eminescu 6.
König és Lázár, str. Bucur 3–5.

Textil- és nődivatkereskedők:

Glézinger Győző, str. Meșianu
Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.
Klein Sándor, Bul. Reg. Maria
Renaissance, Bul. Reg. Maria
Serilana, Bul. Reg. Maria
Székely Mihály, str. Gen. Berthelot
Szénássy divatáruháza, Bul. Reg. Ferdinand
Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria
2–4–6.

Textil-Central (Németh István), Bul. Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand 23.

Hydrotechnikai felszerelési vállalat:
„Armatura” S. A., Piața Cetăției Vechi

Mész-raktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 6

Cipészek:

Hica Gh., str. V. Goldiș
Várhol László, str. Brătianu 4.

Énjképzés:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Girauschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Éklmefestő és vegyftizsító:

Pozpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5.
Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12

Élterem:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria
„Lidó”, str. Eminescu
Fleiszig Alfréd, Bul. Reg. Ferdinand 48.

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.
„Dacia”, Bul. Reg. Maria
„Fehér Kereszt”, str. Eminescu

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.

Mozik:

„Central”
„Corso”
„Select”
„Urania”